

ΕΤΟΣ Ζ

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος 14'

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι πρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ πρ 20. - Αἱ συνδρομαὶ ἀρρονοῦσι ἀπὸ τῆς 15ης τοῦ μηνὸς Ἰουλίου καὶ ἐν τῇ ἑτήρειαι - Γραφεῖον τῆς Διεύθυνσεως: Ὁδὸς Ἰστυλίου, 8

25 Ἰουλίου 1882

ΑΘΗΝΑΙΣ

[Ἱστορικὸν διήγημα Φερδινάνδου Γρηγοροβίου. Μετάφρασις Σπυρ. Π. Λάμπρου].

Εὐλόγια καὶ τέλος: τὸ σελ. 449.

Α

Ἡ γενεὰ Εὐδοξία ἦτο ἀπὸ τοῦ ἔτους 437 σύζυγος Βαλεντινιανοῦ τοῦ Γ', ἡγεμόνος ὅστις ἔνεκα τοῦ ἀνάνδρου αὐτοῦ χαρακτηρῶς ὠμοίκετο πρὸς τοὺς αὐτοκράτορας Ὀνώριον, Ἀρκάδιον καὶ Θεοδόσιον τὸν Β', χωρὶς νὰ ἔχη τοῦ τελευταίου τούτου τὰς ἀρετάς. Ἡ δὲ θυγάτηρ τῆς Ἀθηναίδας, Χριστιανὴ πιστὴ καὶ ὀρθοδοξοῦσα, ἦτο αὐτοκράτειρα τῶν Ῥωμαίων χωρὶς νὰ ἔχη τὴν λάμπην καὶ τὸ μεγαλεῖον τῶν προκατόχων αὐτῆς ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ Τίτου καὶ Γραζιανοῦ. Ἐξ ἧ δ' ἐν τῇ ἀμοίρῳ ἡδονῶν Ῥαβέννη, ἔβη ὀπισθεν τῶν ὑπὸ τῶν τελμάτων ὑποκαπιζομένων ὀχυρωμάτων ἢ παρακυλάουσα αὐτοκρατορία εἶχεν ἐπιζητήσει τὴν τελευταίαν αὐτῆς σωτηρίαν ἀπὸ τῶν εἰςβαλλόντων λαῶν τοῦ βορρᾶ.

Ἐκεῖ δ' ὑπῆρξε μάρτυς τῆς ἀνισχύρου διοικήσεως τῆς πενθερᾶς καὶ τοῦ μοθηροῦ συζύγου, ἐν ᾧ τὸ Ῥωμαϊκὸν κράτος ἀπεστρεφεῖτο ὑπὸ τῶν βερβάρων τῶν ἐπαρχιῶν, τῆς μὲν μετὰ τὴν δὲ, τῆς Ἀφρικῆς, τῆς Βρεταννίας, τῆς Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας, ἢ δὲ παρακμὴ πάντων τῶν τοῦ κράτους θεσμῶν, ὡς τῆς πλαικῆς πολεμικῆς ἀνδρείας τῶν Λατίνων, προσηύνηεν τὴν ἀναπόφευκτον κατάληψιν καὶ αὐτῆς τῆς Ἰταλίας ὑπὸ Γερμανῶν κατακτητῶν.

Τῇ 27 Νοεμβρίου τοῦ 450, ὀλίγους μῆνας μετὰ τὸν Θεοδόσιον, ἀπέθανεν ἡ αὐτοκράτειρα Πλακιδία καὶ ἐτάφη ἐν τῷ μαστωλείῳ αὐτῆς ἐν Ῥαβέννῃ. Τώρα δὲ πλέον ἐκυβέρνα ὁ Βαλεντινιανὸς Γ' μόνος. Ἀπαξ ἔτι ἐφάνη ἡ τύχη μειδιῶσα εἰς τοὺς Ῥωμαίους, ἐπειδὴ ὁ Ἀττίλας, ὅστις εἶχεν ἀπαιτήσει παρὰ τῆς ἐν Ῥαβέννῃ αὐτῆς τὴν ἡγεμονοῦσαν Ὀνωρίαν, τὴν μνηστῆν αὐτοῦ, καὶ τὸ ἡμισυ τοῦ κράτους ἀντὶ προίκου, ἠτήθη τῷ 451 κατὰ τὴν μεγάλην διεθνή μάχην ἐν τῇ ἐν Γαλλίᾳ καταλαυτικῇ πεδιάδι ὑπὸ τοῦ Ἀετίου καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ συμμαχούντων Βεστυγόθων. Μετὰ δὲ ταῦτα εἰσέλασε τὸ ἐπόμενον ἔτος μετὰ νέων στρατιῶν εἰς Ἰταλίαν, ἵνα ὑποτάξῃ τὴν Ῥώμην. Κατηρείπασε δὲ τότε τὴν Ἀκυλάικην ἧς οἱ φυγόντες κἀταίκοι ὑπῆρξαν οἱ πρῶτοι οἰκισταὶ τῆς ἀθηνάτου

Βενετίας. Ἐπυρπόλησε δὲ τὸ Τικίνον καὶ τὸ Μεδιόλανον καὶ παρεσκευάζετο νὰ στρατεύσῃ κατὰ τῆς Ῥώμης.

Τότε δὲ παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Τικίνου οἱ πρόσβεις τῆς Ῥωμαϊκῆς συγκλήτου, ἔχοντες προηγούμενον αὐτὸν τὸν πᾶπαν Λέοντα, παρουσιάσθησαν ἵνα μαλάξωσι τὴν καρδίαν τῆς «μάστιγος τοῦ θεοῦ», ἵνα φεισθῇ τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ῥώμης. Ἡ δ' ἐπιστροφή τοῦ Ἀττίλα εἰς τὴν Ἀνατολήν ἐθεωρήθη ὑπὸ τε τῶν τότε ζώντων καὶ τῶν ἐπιγενεστέρων ὡς ἀποτέλεσμα θεοῦ θαύματος, καὶ ἀληθῶς ἤξιζε νὰ φαίνεται τοιοῦτον εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἐπειδὴ οὐδέποτε κλός τις καὶ χώρα ἔτυχον οὕτω μεγάλης σωτηρίας. Ὁ δὲ φοβερὸς τῶν Οὐννων βασιλεὺς ἀπέθανεν βραχὺν μετὰ ταῦτα χρόνον, ἐν ἔτει 454, φονευθεὶς ὡς ὁ Ὀλυφέννης ὑπὸ τινος ὠρκίως γυναικός.

Ὡσεὶ δίδυμος δ' ἀδελφὸς αὐτοῦ περὶ τὴν καταστροφήν ἐν τῷ χρόνῳ καὶ τῇ ἰστορίᾳ, καίπερ μὴ ᾧν ὡς ἐκεῖνος καταπληκτικὸς τὴν φύσιν, ἀλλ' οὐχ ἦτον ὁ φοβερώτατος τῶν ἐχθρῶν τοῦ δυτικῆς κράτους ἦτο ὁ τῶν Βανδήλων βασιλεὺς Γεμισσῆχος, ὁ κατακτητὴς τῆς Καρχηδόνας. Οὗτος δ' ἔκελε νὰ κατορθώσῃ ὅ τι δὲν εἶχε δυναθῆ νὰ ἐπιτύχῃ ὁ Ἀττίλας, τὴν κατάκτησιν τῆς Ῥώμης. Ἡ δὲ δευτέρα ἄλωσις καὶ δῆωσις τῆς παγκοσμίου πόλεως ὑπὸ λαοῦ Γερμανικοῦ συνδέεται μετὰ τῶν ἰδιωτικῶν τυχῶν περικαλλοῦς γυναικός, ἦτο δὲ αὕτη ἡ θυγάτηρ τῆς Ἀθηναίδος.

Ἡ αὐτοκρατορικὴ αὐτῆς εἶχε μεταβῆ ἐκ Ῥαβέννης εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ παλάτιον τῶν καισάρων. Ἐνταῦθα δ' ἐπληξεν ὁ Βαλεντινιανὸς ἰδίᾳ χειρὶ δολοφόνῳ τὸν τελευταῖον τῶν Ῥωμαίων στρατηγὸν Ἀετίον, πεισθεὶς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ, ὅτι ὁ δαφνηφόρος τοῦ Ἀττίλα νικητῆς ἐρίετο τῆς πορφόρας. Ἐν τῷ αὐτῷ δ' ἀνακτόρῳ ἠτίμασαν ὁ ἕθλιος ἡγεμὼν τὴν σύζυγον τοῦ συγκλητικοῦ Μαξιμίμου, καταγομένην ἐκ τοῦ ἐπιφανοῦς γένους τῶν Ἀνικίων. Οἱ δὲ φίλοι τοῦ Ἀετίου συνώμοσαν μετὰ τοῦ συγκλητικοῦ ἐκείνου κοινὴν ἐκδίκησιν, τῇ δὲ 16 Μαρτίου τοῦ 455 ἔπεσε Βαλεντινιανὸς ὁ Γ', ὁ τελευταῖος αὐτοκράτωρ ἐκ τοῦ οἴκου Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου, ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ πεδίῳ τοῦ Ἄρεως, πληγεὶς ὑπὸ τοῦ ξίφους δολοφόνων. Οὕτω δ' ἡ Εὐδοξία ἔμεινε χηρὰ ὡς καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς. Εἶχε δὲ τότε ἡλικίαν ἑτῶν τριάκοντα καὶ δύο καὶ ἦτο μήτηρ δύο θυγατέρων, Εὐδοκίας καὶ Πλακιδίας.

Ὁ συγκλητικὸς Μάξιμος κατόρθωσεν εὐθὺς μετὰ τὸν φόνον τὴν ἀνακλήρουσιν ἐαυτοῦ ὡς Ῥωμαίου αὐτοκράτορος, μεθ' ἧ ἀνάγκασε τὴν χήραν ἐκείνου οὐ εἶχεν ἀφαιρέσει τὴν ζωὴν καὶ τὸν θρόνον νὰ γείνη σύζυγός του. Ἡ δ' ἀτυχὴς Εὐδοξία ὑπετάγη ἄνευ ἀντιστάσεως, ὡς φαίνεται, εἰς τὴν μοῖραν αὐτῆς. Ἡναγκάσθη δὲ νὰ ὑπομείνῃ καὶ τὴν στέψιν τῆς πρεσβυτέρας αὐτῆς, θυγατρὸς Εὐδοκίας μετὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Μαξίμου Παλλαδίου, διορισθέντος καίσαρος.

Ἡ δὲ δύσελπις αὐτῆς θέσις κατέστη ἀφόρητος ὅτε ὁ τοῦ θρόνου σφετεριστὴς ὠμολόγησεν αὐτῇ, ὅτι ἐκείνος ὑπῆρξεν ὁ φονεὺς τοῦ ἰδίου αὐτῆς συζύγου. Ἡ Εὐδοξία ἐπελήφθη λοιπὸν, ὡς διηγοῦνται, τῆς αὐτῆς προδοτικῆς σκέψεως, εἰς ἣν εἶχε καταφύγει ἢ ἡγεμονόποις Ὀνωρία, ἢ ἀτυχῆς αὐτῆς ἀνδραδέλφῃ. Ὡς δ' αὕτη εἶχε καλέσει τὸν Ἀττίλαν ὡς ἐλευθερωτὴν, οὕτω προσέκαλεσεν αὐτὴν τὸν Γενσερίχον. Ἀπεβιάσθη δὲ οὗτος μετὰ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ τραϊανείῳ λιμένι κατὰ Μάιον τοῦ 455 τελευτώντα. Προσεγγίζοντος δ' ἐκείνου οἱ Ῥωμαῖοι ἐξεγερθέντες ἐρόνευσαν τὸν Μάξιμον καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Παλλάδιον. Ὁ δὲ θαρραλέος πάπας Λέων ἐξῆλθεν ἐν λιτανείᾳ εἰς ὑπάντησιν τοῦ βασιλέως τῶν Βανδήλων, ὅτε οὗτος προὐχώρει μετὰ τῶν ἀρπακτικῶν αὐτοῦ σσιφῶν πρὸς τὴν Ῥώμην διὰ δὲ τῶν ἱερασιῶν αὐτοῦ καὶ παρακλήσεων κατόρθωσε νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν κατακτητὴν τῆς Ἀφρικῆς.

Ὁ Γενσερίχος ἐφείσθη τῆς πόλεως ἣτις εἶχεν ἀνοίξει αὐτῷ τὰς πύλας ἄνευ ἀντιστάσεως ὡς καὶ τῆς ζωῆς τῶν πολιτῶν αὐτῆς, ἀλλὰ κατεδίκασεν αὐτὴν εἰς δεκατετραήμερον λεηλασίαν. Ἐπειτα δ' ἀπῆλθε συγκομιζῶν τὴν λείαν, συναπάγων δὲ καὶ τὴν ἄλλοτε αὐτοκράτειραν Εὐδοξίαν μετὰ τῶν δύο αὐτῆς θυγατέρων. Καὶ τὴν μὲν πρεσβυτέραν Εὐδοκίαν, τὴν χήραν τοῦ καίσαρος Παλλαδίου, ἔδωκε σύζυγον εἰς τὸν υἱὸν Οὐνσερίχον· ἡ δὲ νεώτερα Πλακιδία ἦτο ἥδη μνηστὴ τοῦ εὐγενεοῦς Ῥωμαίου Φλαβίου Ἀνικίου Ὀλυβρίου, ὅστις διαρκούσης τῆς ἀλώσεως τῆς Ῥώμης ὑπὸ τῶν Βανδήλων εἶχε φύγει εἰς Κωνσταντινούπολιν¹.

ΑΑ.

Ἄν ὁ πατὴρ τῆς ἐκκλησίας Ἰερώνυμος ἐθρήνησεν διὰ θερμῶν δακρῶν ἐν Παλαιστίνῃ τὴν πρῶτην ἄλωσιν τῆς Ῥώμης ὑπὸ τῶν Γόθων, ἢ ἠλί-

1. Οὗτος εἶνε ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος Ὀλυβριος, ὃν ὁ βίος τοῦ ἀγ. Εὐθυμίου, κατ' αὐτὸν δὲ καὶ ὁ Νικηφόρος, λέγουσι γαμβρὸν τῆς Εὐδοκίας καὶ ἀναφέρουσι περὶ αὐτοῦ ὅτι ἔγραψε πρὸς αὐτὴν ὡς γαμβρός. Κατὰ τὸν Πρίσκον καὶ τὸν Προκόπιον ἡ Πλακιδία εἶχεν ἥδη ἐν Ῥώμῃ συζευθῆ μετὰ τοῦ Ὀλυβρίου. Τοῦτο ἀποδέχεται ὁ Clinton τόμ. Β' σ. 127, ὁ δὲ Du Cange (Fam. Byz. σ. 74) πιστεύει ὅτι ἡ Πλακιδία βραδύτερον μόνον ἐστῆφθ ἐν Κωνσταντινουπόλει μετὰ τοῦ Ὀλυβρίου. Τοῦτο δὲ λέγει ὁ Εὐάγγελος II, κ. 6, ἀλλὰ πλανᾷται διςχυριζόμενος ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Μαρκιανὸς εἶνε ὁ διενεργήσας τοῦτον τὸν γάμον.

ψις τῆς Εὐδοκίας ἐν τῇ αὐτῇ ἐκείνῃ Ἱερουσαλήμ μετὰ τεσσαράκοντα καὶ πέντε ἔτη ἐπὶ τῇ δευτέρᾳ πτώσει τῆς κοσμοπόλεως θὰ ἦτο πάντως πολλῶ σφοδρότερα ἐπειδὴ κατ' αὐτὴν ἐθρήνει ἀπωλείας ἰδίας. Ἡ φρικτὴ ἐκ Ῥώμης εἰδήσις περὶ τῆς δολοφονίας τοῦ γαμβροῦ, τοῦ αὐτοκράτορος, περὶ τῆς αἰσχύνης καὶ αἰχμαλωσίας τῆς μονογενεοῦς αὐτῆς θυγατρὸς, τῆς αὐτοκρατειρας, καὶ τῶν δύο ἐγγονῶν ἐτάραξαν τὴν ψυχὴν αὐτῆς καὶ ἔκαμψαν αὐτὴν. Ἄλλ' οἱ ἱερεῖς ἔσπευσαν νὰ κερδήσωσιν ἐκ τῆς ὀδύνης αὐτῆς ὄφελος διὰ τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν, μεταχειρισθέντες αὐτὴν ὡς ῥήγμα ἵνα ὑπεισέλθωσιν εἰς τὴν πεποιθήσιν καὶ τὴν συνείδησιν τῆς Εὐδοκίας. Παρέστησαν δ' αὐτῇ ὅτι ὁ ἀφανισμὸς τῆς εὐτυχίας τῆς ἐπιφανοῦς αὐτῆς οἰκογενείας ἦτο ἡ τιμωρία τοῦ θεοῦ διὰ τὴν ἰσχυρογνώμονα αὐτῆς ἀνίστασιν κατὰ τῶν ἀρθρωτῶν τῆς ἐν Καλιχιδόνι συνόδου. Παρώτρυναν δ' αὐτὴν νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν θεὸν διὰ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς τὴν καθολικὴν πίστιν. Ὁ δ' ἐπίσκοπος Ἀναστάσιος καὶ ἄλλοι κληρικοὶ τῆς Ἱερουσαλήμ ἐστενωχώρησαν αὐτὴν ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε διεκήρυσεν ὅτι θέλει νὰ ζητήσῃ τὴν γνώμην τοῦ δικασμοτάτου ἀγίου τῶν χρόνων ἐκείνων περὶ τῆς ἀληθείας ἢ τῆς πλάνης τῆς πίστεως αὐτῆς εἰς τὰ δόγματα τῶν Μονοφυσιτῶν. Ὁ δὲ προφήτης ἦτο ἀνὴρ ἐπιφανῆς, Συμεὼν ὁ Στυλίτης, τὸ ἰδεῶδες πάσης ἀγιότητος, ἀλλὰ καὶ πάσης μοναχικῆς υπερβολῆς ἐν τῇ ἀσκήσει. Παῖς ἔτι βοσκὸς ὢν ἐν Συστᾶν τῆς Κιλικίας εἶχεν ἀφιερωθῆ εἰς τὸν βίον τοῦ ἐρημίτου, ἀκολουθῶν ἐνδύμυχόν τινα φωνῆν, μετὰ δὲ πολλὰ ἔτη ὀδυνηρὰ εἶχε φθάσει ἀναμφισβητήτως τὸ ἄκρον ἄκρον ἐν τῇ ἀσκητικῇ. Ἴνα ἐκφύγῃ τὰς διὰ τὴν ψυχὴν ἐπικινδύνους προσκυνήσεις τῶν πολλῶν εὐλαβῶν ὅτινες συνέρορον πρὸς αὐτὸν ἐκ Συρίας, Περσίας καὶ Ἀρμενίας, ἐκ τῶν ἑλληνικῶν καὶ Ῥωμαϊκῶν χωρῶν καὶ ἐκ τῶν ὀρίων τῶν βαρβάρων, θέλοντες νὰ ἰδῶσι τὴν ὄψιν, νὰ ἄψωνται τὸν ἐνδύματόν καὶ λάβωσι τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ, εἶχεν ἐπινοήσει τὸ παραδοξότατον τῶν ἀσύλων. Ἐκτίσας στῦλον ἵνα ζῆ ἐπ' αὐτοῦ, κατ' ἀρχὰς μὲν ἐξάπηχυν, βαθυηδὸν δ' ὑψηλότερον. Δὲν ἀφῆκε δὲ πλέον τὸ ἐπικινδύνον ἐκεῖνο ὕψος πιστεύων ὅτι αὐτόθι εὐρίσκεται πλεσιέστερον τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὅτι ἀκοροῦται τῆς γλώσσης τῶν ἀγγέλων. Διὰ γυμναστικῆς δ' ἐπιδειξιότητος ὑπερακοντιζούσης τὰ ὄρια τῆς φύσεως εἶχε κατορθώσει οὐ μόνον νὰ ἴσταται ὀρθὸς ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ στύλου, ἀλλὰ νὰ διερχεται καρτερικῶς τὰς νύκτας ἐν προσευχῇ, ἔχων τὰς χεῖρας ὑψωμένας πρὸς τοὺς ἀστέρας ἢ ἐν ἡμέρᾳ νὰ προσκυνῇ ἀδιαλείπτως ἐπικλινόμενος ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν. Ἀπαλλάττει δὲ ἡμᾶς ὡς ἀπὸ ἰδίας ἡμῶν ὀδύνης ἢ εἰδήσις καθ' ἣν ὁ Συμεὼν ὁπωςδῆποτε μετέβαλλε θέσιν ἐνίοτε, ἐπειδὴ προσήνυετο καὶ ἐξηπλωμενος. Τοῦτο τοῦλάχιστον βεβαιώνει ὁ βιογράφος αὐτοῦ, ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος ἀξιόλογος ἐπίσκοπος Κύρου Θεοδώρητος ὁ

γενόμενος γνωστός ἐκ τῶν νεστορικῶν καὶ μονοφυσιτικῶν ἀγώνων¹. Ἐτι δὲ προκαυλούμεθα ἐξ ὧν διηγείται ὁ Εὐάγριος, καθ' ὃν ὁ Συμεὼν εἶχε κτίσει καὶ οἰκίσκον ἐπὶ τοῦ στύλου· ἀλλὰ τοῦτο ἴσως ἐπρόκειτο ὁ ἅγιος κατ' ἀρχὰς μόνον ὅτε ἐγυμνάζετο ἐν τῇ τῶν ἱλιγίων προξενούσῃ ἀσκητικῇ αὐτοῦ γυμνασίᾳ.

Ὁ ἐναέριος ἀνὴρ ἴσταντο τέλος ἐπὶ στύλου ἕχοντος ὕψος τριάκοντα ἐξ ἢ τεσσαράκοντα πήχων ὡσεὶ ἔμβριος ἀνδρίας ἑαυτοῦ. Ἡσθάνετο δ' ἑαυτὸν ἐπ' αὐτοῦ εὐτυχῇ καὶ ἐλευθερον, οὐδεὶς δὲ δικαιούται νὰ καταγελᾷ αὐτοῦ, ὅτε ἐκ τοῦ ὕψους ἐκείνου κατέβλεπε μετὰ περιφρονήσεως ἐπὶ τὸ κνέφας, τὰς κακίας καὶ τὰς ματαιότητας τοῦ κόσμου, ἐν ᾧ ἐκ μυρίων μᾶλλον ἐκείνου μωρῶν ἑκαστος πιστεύει ὅτι ἴστανται ἐπὶ στύλου τραϊκάνειου. Δικαίως δ' ἐθαυμάζετο ἐπὶ τοῦ στύλου του ὑπὸ τῶν προσκυνητῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως ὡς τεράστιόν τι. Εἶχε δὲ διαδοθῆ ἡ φήμη αὐτοῦ ἐπὶ πάσας τὰς χώρας τῆς γῆς, ἃ δὲ Θεοδώρητος παρέβαλλε τὸν ὄσιον στυλιτὴν πρὸς λυχνον ἠναμμένον καὶ τειθειμένον ἐπὶ ὑψηλοῦ λυχνοστάτου, σκεδάζοντα δὲ τὰς ἀκτίνας αὐτοῦ, ὡς ὁ ἥλιος, ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν.

Ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς πράγμασι τῶν χρόνων ἐκείνων ἦτο οὕτω μεγάλη, ὡς ἐν τοῖς μέσοις αἰῶσι ἠδυνήθη νὰ εἶνε ἐκαστοτε ἡ τοῦ Φραγκίσκου, τοῦ Δομηνίκου ἢ τοῦ ἁγίου Βερνάρδου. Οἱ ἐπιφανέστατοι ἄνδρες ἐξήντων τὴν μεσιτείαν αὐτοῦ. Σώζεται μάλιστα καὶ ἐπιστολὴ τῆς τοῦ Θεοδοσίου Β' πρὸς αὐτὸν ἐν ἣ ὁ αὐτοκράτωρ συνιστᾷ εὐσεβῆστας· εἰς τὰς προσευχὰς τοῦ στυλιτοῦ τὴν διαλλαγὴν τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ διακμαχόμενων μερίδων, ἰδίως δὲ Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχείας καὶ τοῦ ἐπισκόπου Κυρίλλου². Τὸν αὐτὸν δ' αὐτοκράτορα, ὅστις χάριν τοῦ δικαίου εἶχε δικταξί· νάποδοθῶσιν εἰς τοὺς Ἰουδαίους τῆς Ἀντιοχείας αἱ ἀπ' αὐτῶν ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν ἀραιρεθεῖσαι συναγωγαί, ἔπεισεν ὁ Συμεὼν δι' ἐπιστολῆς νάποσύρη πάλιν τὴν χάριν ταύτην.

Διεδίδου δὲ ὁ θαυματοποιὸς ἅγιος ἐγγὺς τῆς ἀγίας πόλεως καὶ αὐτὸς ἐστειλεν ἡ χήρα τοῦ Θεοδοσίου πρέσβεις ἵνα ζητήσωσι τὴν συμβουλὴν αὐτοῦ περὶ τῶν ἀμφιβολιῶν τῆς. Πῶς δὲ ὁ Συμεὼν ἠδύνατο νὰ συνομιλήσῃ ἀπὸ τοῦ μετεώρου αὐτοῦ ὕψους μετὰ τῶν ἀπεσταλμένων τῆς Εὐδοκίας, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐνοήσωμεν εὐχερῶς. Δυνάμεθα δὲ νὰ ὑποθῆσωμεν ὅτι ὁ στύλος τοῦ ἁγίου, ὅστις ἴσως ἦτο ξυλότευκτος, εἶχε πιθανῶς εἰσόδον καὶ κλίμακα ἐσωτερικὴν ὡς ὁ τοῦ Τραϊκάνου ἐν Ῥώμῃ.

Ὁ Συμεὼν ἀνέγνω τὴν αὐτόγραφον ἐπιστολὴν τῆς Εὐδοκίας καὶ κατεδέχθη νάπαντήσῃ ἰδίαις

1. Βίος ἁγ. Συμεῶνος ὑπὸ Θεοδορήτου ἐπισκόπου Κύρου παρὰ τῇ Σουρίῳ τῇ 5 Ἰανουαρίου. Ἰδ. καὶ τὸ κειμήλιον περὶ αὐτοῦ παρὰ τῇ Εὐαγρίῳ I, κ. 13.

2. Ἰδ. τὴν ἐπιστολὴν παρὰ Labbé Concil. τόμ. I^o σ. 979.

χερσίν. Ἡ δὲ πολύτιμος αὕτη ἐπιστολὴ γεγραμμένη ἑλληνιστὶ σώζεται μέχρις ἡμῶν, ἔχει δ' ὡς ἐξῆς: «Γίνωσκε, τέκνον, ὅτι ὁ διάβολος ὄρων τὸν πλοῦτον τῶν σῶν ἀρετῶν, ἐξητήσατό σε σινιάσαι ὡς τὸν σίτον καὶ ὁ λυρεῶν ἐκείνος Θεοδόσιος, ὠδοεῖον καὶ ὄργανον τοῦ πονηροῦ γαγονῶς, τὴν ἠεροφιλή σου ψυχὴν ἐξόφωσέ τε καὶ συνετάραξεν. Ἄλλὰ θάρσει· οὐ γὰρ ἐκλείπει σου ἡ πίστις. Ἐγὼ δὲ τοῦτο λίαν τελευμάκα, ὅτι τὴν πηγὴν ἔχουσα καὶ ταύτην ἀγνοοῦσα μακρόθεν τοῦ ὕδατος ἀντλήσαι ἐσπούδασας· ἔχεις τοίνυν τὸν θεοφόρον Εὐθύμιον. Ἐπου τοίνυν ταῖς αὐτοῦ διδασκαλίαις καὶ νοουθεσίαις καὶ σώζῃ»¹.

Ὁ Εὐθύμιος οὗτος, ἐσχιστόγηρος, λευκοπόλιος προφήτης ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἦτο τῆς Παλαιστίνης ὁ μέγιστος θαυματοποιός, τῶν δ' αὐτόθι ἐρημιτῶν ὁ μόνος μείνας ἄγνός ἀπὸ τῶν μονοφυσιτικῶν αἵρέσεων καὶ καταδικάσας τὴν πράξιν τοῦ σφετεριστοῦ Θεοδοσίου. Ἐξῆ δ' ἐξ ἑλίαι μακρὰν τῆς Ἰερουσαλήμ ἐν τῇ λαύρᾳ του. Κατὰ μέρος δὲ διήρχετο τὸν ἐρημικὸν αὐτοῦ βίον καὶ ἐν τινι ξυλίῳ πύργῳ, ἀπέχοντι τριάκοντα στάδια ἀπὸ τῆς μωνῆς ἐκείνης ἐπὶ τινος λόφου, τὸν δὲ πύργον τοῦτον λέγεται κτίσασα αὐτὴ ἡ Εὐδοκία ἐν τῇ ἐρήμῳ Ρουβὰν ἵνα δύνηται ἀταράχως νὰ συνδιαλέγηται μετὰ τοῦ εὐσεβοῦς πρεσβύτου².

Τέλος δ' ὁ Εὐθύμιος ἔπεισε περὶ τῆς δογματικῆς αὐτῆς πλάνης τὴν αὐτοκράτειραν, ἥτις ἀπεφάσισε νάπερνηθῇ αὐτὴν, νάναγκωρίσῃ τὰς ἀποφάσεις τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου καὶ τὸν ἄλλον ἐκείνης προσηγθητῶν οἰκουμενικῶν καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς συνάφειαν μετὰ τοῦ πατριάρχου Ἰουθενάλη. Ἡ δ' ἐπιστροφὴ αὐτῆς εἰς τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν ἐγένετο τῷ 456³.

AB

Τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς Εὐδοκίας στεροῦνται περιπετειῶν καὶ εἶνε σκοτεινά. Ὁ δὲ βίος αὐτῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἠερομῇ Ἰερουσαλήμ πάντως θά ὑπῆρξε θλιβερός. Ἐστρεφετο δ' αὐτόθι πάντων εἰς ἃ εἶχεν ἐθισθῆ, τῆς λάμψεως καὶ τοῦ πλούτου τοῦ μεγάλου κόσμου, τῆς συναφείας μετὰ τῶν ζητημάτων τῆς ἡμέρας, μετὰ τῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀναστροφῆς μετ' ἀνδρῶν ἐπιφανῶν.

Δὲν ἐξεύρομεν ἂν δι' ἀπεσταλμένων καὶ γραμμάτων διετῆρει σχέσεις μετὰ τῆς θυγατρὸς αὐτῆς ἐν τῇ μακρῇ κειμένη Καρχηδόνι, ἀλλὰ δικαιούμεθα νὰ πιστεύσωμεν τοῦτο. Ἐμαθεν ὅτι ἡ ἐγγονὴ αὐτῆς Εὐδοκία εἶχεν ἀναγκασθῆ εἰς γάμον μετὰ τοῦ Οὐνερρίχου, τοῦ υἱοῦ καὶ κληρονόμου τοῦ

1. Ἡ ἐπιστολὴ εὑρεται παρὰ τῷ Νικηφόρῳ XIV, κ. 13. Οἱ βίοι Συμεῶνος τοῦ Στυλιτοῦ καὶ τοῦ 266ᾶ Εὐθυμίου εἶνε αἱ σύγγραφοι· πηγαὶ δὲ τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο ἐκ τοῦ βίου τῆς Εὐδοκίας.

2. Βίος ἁγ. Εὐθυμίου σ. 470. Tillemont Mem. Eccl. XV, σ. 779 κ. ἔ.

3. Le Qui en Oriens Christianus σ. 168. Ὁ Ἰουθενάλης ἀπέθανε τῷ 458.

μεγάλου βασιλέως τῶν Βαυθῆλων, καὶ ὅτι ἐμίσει τὸν γάμον τοῦτον, ἐπειδὴ ὁ σύζυγός της ἦτο Ἀρειανός καὶ ἐμμανὴς διώκτης τῶν καθολικῶν. Πάσαι δ' αἱ προσπάθειαι ἄς αὐτὴ εἶχε καταβάλλει παρὰ τῷ αὐτοκράτορι Μαρκιανῷ, μετὰ δὲ τὸν ἐν ἔτει 457 συμβάντα θάνατον τούτου καὶ παρὰ τῷ νέῳ αὐτοκράτορι τοῦ ἀνατολικοῦ κράτους, τῷ Ἰλλυριῷ Λέοντι, πρὸς ἐπίτευξιν τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς αἰχμαλώτου ἀπέβησαν ἄκαρποι.

Ἐν δὲ τῇ βαθείᾳ αὐτῆς μονῶσει ἐπεδόθη εἰς ἔργα εὐλαβοῦς λατρείας. Ἀδιακόπως δὲ διέτριβε περὶ τὴν ἀνέγερσιν κτιρίων. Ἡ Ἱερουσαλήμ. ἐχρῆσται εἰς τὴν ἐπιφανῆ ἐξόριστον οὕτω πολλὰ, ὥστε ἡ Εὐδοκία κατὰ τὴν γνώμην τῶν Βυζαντινῶν ἱστοριογράφων ἐγένετο εἰς τὴν πόλιν πρόξενος σχεδὸν πλείονων εὐεργεσιῶν ἢ ἡ αὐγούστα Ἐλένη. Ἀλλὰ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἐκαλύφθη αὐτόθι ἐν βραχεῖ ὑπὸ τῆς αἰγλῆς τῆς περιβαλλούσης τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, πάντα δὲ τὰ σπουδαῖα κτίρια ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ συνήθως ἀπεδίδοντο ἀργότερον εἰς μόνην ταύτην τὴν Ἐλένην. Ἡ δ' Εὐδοκία ἀνοικοδόμησε τὰ τεῖχη τῆς πόλεως, ἴδρυσε ξενώνας καὶ μονὰς, ἔκτισεν εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς σταδίου ἀπὸ τῆς Ἱερουσαλήμ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἀγίου Στεφάνου, λέγεται δὲ ὅτι ὠκοδόμησε καὶ λαμπρὸν μέγαρον εἰς ἐνοίκησιν τοῦ πατριάρχου¹.

Πλὴν δὲ τῆς θρησκευτικῆς εἶχε καὶ ἄλλην τινα παραμυθίαν, ἣτις ἐπήλθεν αὐτῇ παρὰ τῶν Μουσῶν τῆς Ἑλλάδος, αἵτινες ἐπεφοίτησαν πάλιν πρὸς τὴν Ἀθηναίαν ἐν τῇ ἱεροσολυμιτικῇ αὐτῆς ἐξορίᾳ, ἐπειδὴ κατὰ τὸν μακρὸν τοῦτον χρόνον τῆς σχολῆς ἐγενήθησαν ἀναμφιλέτως αἱ ἑλληνικαὶ ποιήσεις αἱ ὑπ' αὐτῆς γραφεῖσαι.

Ὡς δ' εἶχε παρακμάσει ἡ ἑλληνικὴ φιλοσοφία, οὕτως εἶχεν ἐκλίπει τέλος καὶ ἡ ποιητικὴ δύναμις τῶν Ἑλλήνων, συμμετασχούσα τῆς τύχης τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν. Μόνη δ' ἔζη ἔτι ἡ ἄττικὴ γλῶσσα, καίτοι δὲν εἶχε τὸ ἐξῆς τὴν παλαιάν αὐτῆς ἀγνότητα, αἱ δὲ ποιήσεις τῶν χρόνων ἐκείνων ἦσαν ῥητορικαὶ καὶ φιλολογικαὶ ἀναμνήσεις τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος. Πάντα τὰ ποιήματα ἄτινα διέσωσεν ἡμῖν ἐκ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης τοῦ θνήσκοντος Ἑλληνισμοῦ ἢ Ἀνθολογία ἀποδεικνύουσι τὴν παρακμὴν τοῦ πνεύματος καὶ τὴν διατήρησιν μόνης τῆς γραπτῆς γλώσσης ἐν ψυχρᾷ καὶ ἐπιτέλῳ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶδους διατυπώσει.

Αἱ δὲ ὑποθέσεις ἄς ἐξέλεξεν ἡ Ἀθηναῖς διὰ τὰς ποιήσεις αὐτῆς καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν διασωθέντα ἀ-

ποσπάσματα δὲν προδίδουσιν οὐδ' ἐν αὐτῇ πλαστικὴν δύναμιν. ἀλλὰ γνωρίζουσιν ἡμῖν ὅμως ἐπιχαρὴν καλλιτέχνιν, ἐξαιρετὸν ἔχουσαν τὴν γλωσσικὴν μόρφωσιν. Διὰ τῆς γλώσσης καὶ τῶν ῥυθμῶν τοῦ Ὀμήρου περιενέδυσεν ἱερά ἱστορήματα, οὕτω δὲ συνῆψεν ἐντέχνως τὸν Ἑλληνισμὸν μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ. Οὐδέεις δὲ ἦτο μάλλον ἐκείνης πεφυκῶς πρὸς τοῦτο.

Τοιαῦτα δὲ ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν φημιζόμενα ἔργα τῆς Εὐδοκίας μνημονεύονται ἢ Μεταφράσεις τῆς Ὀκτατεύχου, ἦτοι ἡ μεταγλώττισις τῶν πέντε βιβλίων τοῦ Μωσῆος, τῆς βίβλου τοῦ Ἰησοῦ, τῶν Κριτῶν καὶ τῆς Ῥούθ, πρὸς δὲ ἡ Μεταφράσεις τῶν προφητῶν Δανιὴλ καὶ Ζαχαρίου. Κατὰ τὸν ἕνατον αἰῶνα ὁ σοφὸς πατριάρχης Φώτιος ἔγραφεν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ αὐτοῦ ὅτι τὰς ποιήσεις ταύτας τῆς Εὐδοκίας ἀνέγνωσε μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως. Ὡμολογεῖ δὲ ὅτι ἦσαν ἄξια θαυμασμοῦ ὡς ἔργα γυναικὸς καὶ μάλιστα βασιλείᾳ τρυφώσης. Περὶ δὲ τῆς μεταφράσεως τῆς Ὀκτατεύχου ἔγραφεν ὅτι εἶνε ἔργον ὥρατον καὶ ἐντεχνον, ὅσον εἶνε κατορθωτὸν ἐν ἡρώῳ μέτρῳ¹. Ἐπήνεσε δὲ τὴν ποιητικὴν χάριν καὶ τὴν σπανίαν πίστιν τῆς μεταφράσεως αὐτῆς, ἣτις καθ' ἀπλοῦστατον τρόπον ἀποδίδει τελείως τὸ ἱερὸν κείμενον.

Ὡς δὲ ἰδιαζόντως ἐπήνεσεν ὁ Φώτιος ποιήματα τῆς Εὐδοκίας γεγραμμένον μὲν ἐν ἑξαμέτροις, πραγματευόμενον δὲ τὸν βίον τῶν μιστῶν Κυπριανοῦ καὶ Ἰουστίνης. Ἦτο δὲ διληρημένον, κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Φωτίου γραφόμενα, εἰς λόγους τρεῖς. Καὶ ἐν μὲν ἐν τῷ πρώτῳ τούτων ἡ Εὐδοκία διεξήρχετο τὰ περὶ τῆς ἐξ Ἀντιοχείας καλλιπαρθένου Ἰουστίνης, ἣτις κρυφίως μεταταχθεῖσα εἰς τοὺς Χριστιανούς μετήλλαξε καὶ τὴν πίστιν τῶν τεκόντων ἀπὸ τῆς εἰδωλολατρίας εἰς τὴν εὐσέβειαν. Νεανίας τῆς εἰδωλολάτρης, ὁ Ἀγλαΐδας ἠράσθη αὐτῆς. Μένων δὲ δύστρος προσέροχεται τῷ μάγῳ Κυπριανῷ, δεόμενος αὐτοῦ νὰ βοηθήσῃ αὐτῷ διὰ τῆς τέχνης του εἰς ἀπόκτησιν τῆς ἐρωμένης. Ὁ δὲ μάγος μάρτην ἔπεμψεν ἐπὶ τὴν παρθένον τοὺς βριαιοτάτους καὶ χαλεπωτάτους τῶν δαιμόνων, οὓς αὐτὴ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν διὰ τοῦ τύπου τοῦ σταυροῦ. Ἡ δὲ δύναμις τῆς πίστεως αὐτῆς συνεκίνησε τέλος τὸν Κυπριανόν, ὅστις καὶ αὐτὸς κατελήφθη ὑπὸ ἐρωτος πρὸς τὴν ὥραϊαν Χριστιανὴν οὕτω βαθέος, ὥστε ἀποστάς τῆς πρὸς τοὺς δαίμονας εὐνοίας βαπτίζεται ὡς Χριστιανός. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀναλαμβάνει τὴν ταπεινὴν ὑπηρεσίαν

1. Φωτίου Βιβλιοθήκη κώδ. 183 "ὅπερ ὅτι καὶ γυναικὸς καὶ βασιλείᾳ τρυφώσης καὶ οὕτω καλὸν, ἄξιον θαυμάσαι. Σαφῆς μὲν γὰρ ὁ πόνος ὡς ἐν ἡρώῳ μέτρῳ, εἴ ποῦ τις ἄλλος". Ὁ Φώτιος ἀνέγνω ἐν τῷ τέλει τοῦ χειρογράφου τῆς μεταφράσεως ἐκείνης τοὺς ἐξῆς δύο στίχους

Δευτερίην καὶ τὴν δε θεοῦ θέμιδος κάμε βίβλον
Εὐδοκίη βασίλεια Ἀσυντίας εὐκατέρεια.

1. Ὁ Νικηφόρος IV, κ. 50, λέγει: ὅτι ἡ Εὐδοκία ἐδαπάνησε δι' εὐσεβῆ ἱδρύματα ἐν τῇ Ἱερουσαλήμ 20480 λίτρας χρυσοῦ. Ὁ Κεδρηνός I, 590 τοῦ λόγου ὄντος περὶ τούτων συνδέει τὸ ὄνομα τῆς Εὐδοκίας πρὸς τὰ λεγόμενα ἐν τῷ πενητησοτῷ ψαλμῷ "ἀγάθυνον κύριε ἐν τῇ εὐδοσίᾳ σου τὴν Σιών καὶ οἰκοδομηθήτω τὰ τεῖχη Ἱερουσαλήμ". Ἰδ. Βίον ἀγ. Εὐθυμίου σ. 473. Περὶ τῶν αὐτόθι οἰκοδομηθέντων κτιρίων ἴδ. Εὐάγριον I, κ. 22.

Θυρωρού της εκκλησίας, αλλά σὺν τῷ χρόνῳ ὁ ἄλλοτε μάγος ἀξιοῦται τοιούτων ἀγῶν χριστιανικῶν χαρισμάτων, ὡς τε ἐκλέγεται ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας¹.

Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ λόγῳ περιέγραψεν ἡ Εὐδοκία τὸν βίον τοῦτου τοῦ Κυπριανοῦ κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὁμολογίαν, ἣν ἐποίησατο μετανοῶν πρὸ τοῦ χριστιανικοῦ πλήθους. Διηγῆθη δ' αὐτοῖς τίνι τρόπῳ κατὰ τὰς διὰ τοῦ κόσμου μακρὰς αὐτοῦ ὁδοπορίας ἔμαθε τὴν μαγικὴν τέχνην καὶ εἶχε γίνεαι ἱερούργος τῶν δαιμονίων· ὅτι δὲ διὰ τῆς ἀκατανικήτου πίστεως τῆς Ἰουστίνης ἀπέστη τῆς τῶν δαιμονίων πλάνης, ἀλλ' ἀπελιπόμενος περὶ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς του ἕνεκα τῶν ἀθεμίτων του ἔργων ἐκινδύνευε νὰ πέσῃ πάλιν εἰς τὴν πλάνην. Τότε δ' ἔσωσεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς δειλίας ὁ εὐλαβὴς ἱερεὺς Εὐσέβιος, ἀγαγὼν αὐτὸν εἰς τὸν ἰδιὸν οἶκον καὶ μετ' ἀγάπης ἀντιληφθεὶς αὐτοῦ καὶ παραμυθήσας. Ἐν δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ αὐτὸς ὁ μάγος ἔσφιξεν εἰς τὸ πῦρ ἐνώπιον πολλῶν τὰς μαγικὰς βίβλους, διένειμε τὸν πλοῦτον εἰς τοὺς πένητα καὶ ἐγένετο Χριστιανός. Καὶ ὁ Ἀγλαΐδας δὲ ἀπαρνηθεὶς τοὺς δαίμονας ἐδέξατο τὸ ἅγιον βᾶπτισμα.

Ὁ δὲ τρίτος λόγος ἀρνηγεῖτο τὸ μαρτύριον καὶ τὸν θάνατον τοῦ Κυπριανοῦ καὶ τῆς νῦν μετ' αὐτοῦ ἐν οὐρανῷ ἔρωτι συνδεδεμένης φίλης Ἰουστίνης. Ἀμφότεροι δ' ἐμαρτύρησαν κατὰ τὸν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ Μαξιμιανῶν διωγμὸν τῶν Χριστιανῶν. Ὑπέμειναν δ' ἐν τῷ δεσποτικῷ ἀνηκουστός βασιάνους μετὰ τοιαύτης εὐσταθείας, ὡς τε ὁ κολάζων αὐτοὺς δικαστὴς, ἐξαπορῶν τί νὰ πράξῃ πλέον κατ' αὐτῶν, ἔστειλεν αὐτοὺς εἰς τὸν Διοκλητιανὸν, διαμείνοντα τότε ἐν Νικομηδείᾳ. Ὁ δὲ αυτοκράτωρ διέταξε νὰ ἀποτραπῶσιν οἱ μάρτυρες τὰς κεφαλὰς πρὸς τῷ παρακειμένῳ τῇ πόλει ποταμῷ Γάλλῳ. Τὰ δὲ λείψανα τῶν ἐνδόξως πεσόντων ἁγίων ἀπεκόμισαν λαθραίως ναῦται τινες εἰς τὴν Ῥώμην, ἔνθα ἡ δέσποινα Ῥουφίνη ἔθαψεν αὐτοὺς ἐν ἰδίῳ περικαλλεῖ ναφῷ, ἀφιερωμένῳ εἰς τὴν μνήμην αὐτῶν, κειμένῳ δὲ παρὰ τὸν Κλαυδίου φόρον².

Ἡ ἱστορία τοῦ Κυπριανοῦ καὶ τῆς Ἰουστίνης

1. Ὁ Ruinart ἐν Acta Martyrum, σ. 172 παρατηρεῖ ὅτι ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς καὶ ἄλλοι Ἕλληνες καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Προυδέντιος συνέχυσαν τὸν διάσημον ἐπίσκοπον Καρχηδόνης Κυπριανὸν μετὰ τοῦ ὁμωνύμου μάγου· εἰς τὸ αὐτὸ δὲ σφάλμα ὀπέσειε καὶ ἡ Εὐδοκία. Περὶ τῆς συγχύσεως ταύτης ἴδ. Baluze ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τῆς ἐκδόσεως τῶν ἔργων τοῦ Κυπριανοῦ τῆς ὑπὸ τῶν Μαρτίων πατέρων ἐκδοθείσης ἐν Παρισίοις τῷ 1726, ἀριθ. 1. κ. ε.

2. Κατὰ τὴν Ῥωμαϊκὴν παράδοσιν τὰ λείψανα τοῦ Κυπριανοῦ καὶ τῆς Ἰουστίνης μετενήχθησαν εἰς τὸ Λατεράνον καὶ ἔπειτα διενεμήθησαν εἰς διαφόρους ἐκκλησίας Ἰδ. Piazza, Emerologio, τόμ. Β', σελ. 293. Ἐπειδὴ δὲ ἡ αυτοκράτειρα Εὐδοκία δὲν ἐγνώριζε τὴν Ῥώμην πρέπει νὰ συγχωρηθῇ αὐτῇ ὅτι ἀνέγραψεν αὐτῷ: Κλαυδίου φόρον, ὡς καὶ ἡ παράδοσις.

διαδραματίζεται ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐνταῦθα δὲ πιθανῶς ἡ αυτοκράτειρα Εὐδοκία κατὰ τὸν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ. πλοῦν αὐτῆς συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ παρστήσῃ αὐτὴν ποιητικῶς. Ἡ παράδοξις αὐτῆ παρὰδοσις, μία τῶν ὠραιοτάτων ἐκ τῶν χρόνων καθ' οὓς ὁ ἥδη νικηφόρος Χριστιανισμὸς ἐφαίνετο δίδων τὴν τελευταίαν θανάσιμον πληγὴν εἰς τὴν ἐθνικὴν θρησκείαν, ἔμελλεν εἰκότως νὰ συκινήσῃ καὶ ἐξάψῃ τὴν φαντασίαν αὐτῆς καθ' ὑπερβολὴν, ἐπειδὴ ἐν αὐτῇ ἐμπεριείχοντο πράγματα, περιπέτεια καὶ συναίσθησις ἃς εἶχεν αἰσθανθῆ αὐτῇ ἐκείνη. Ἐκείνη, ἡ ἐθνικὴ ἡ ἔτι ἐν Ἀθήναις θύουσα εἰς τοὺς ἀρχαίους θεοὺς ἢ ψευδεῖς δαίμονας ἐξέθετεν ἐν τῇ ὁμολογίᾳ τοῦ Κυπριανοῦ μέρος τῶν ἰδίων αὐτῆς συμβάντων. Τοῦτο δὲ ἀρκεῖ ἵνα ἐκ πασῶν τῶν ποιήσεων τῆς Εὐδοκίας καταστήσῃ ἀκριβῶς ταύτην τὴν ἀξιολογωτάτην καὶ συκινητικωτάτην.

Καὶ αἱ μὲν ἄλλαι ποιήσεις αὐτῆς ἀπωλέσθησαν καθ' ὁλοκληρίαν, ἐκ μόνης δὲ ταύτης ἐσώθησαν κατ' εὐτυχίαν συμπτώσιν μεγάλα ἀποσπάσματα μέχρι τῆμων. Πιρέρχουσι δὲ ταῦτα εἰς τὴν Εὐδοκίαν δικαίωμα φιλολογικῆς δόξης· ἐπειδὴ ἐκείνη πρώτη ἐπεξεργάσθη ποιητικῶς μίαν τῶν μάλιστα κεχαρισμένων παραδόσεων, ἐν ἣ τὸν πυρῆνα ἀποτελεῖ ἡ αὐτῆ σοβαρὰ ἰδέα ἣν ὁ Δάντης καὶ ὁ Γκαίτε ἀνέπτυξαν ἐν ποιήμασιν ἀθανάτοις. Μετὰ δώδεκα δὲ αἰῶνας καὶ ὑπερέκεινα ἤντησεν ὁ Καλδερῶν ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης τὴν τραγωδίαν αὐτοῦ «El magico prodigioso», μὴ γνωρίζων ὅτι προηγήθη αὐτοῦ ἐν τούτῳ εὐφυῆς αυτοκράτειρα τοῦ Βυζαντίου.

Σώζονται δὲ τοῦ ποιήματος τῆς Εὐδοκίας ὁ πρῶτος καὶ δεύτερος λόγος, καίτοι οὐχὶ ὅλως πλήρεις. Σπουδαιότατος δὲ εἶνε ὁ δεύτερος λόγος, ὁ περιέχων τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ Κυπριανοῦ. Ἡδὴ δὲ κατὰ τὸν τέταρτον αἰῶνα ἦτο διαδεδομένη ὑπὸ τοῦτον τὸν τίτλον συγγραφὴ τις ἐλληνικὴ, ἐπειδὴ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς ἐν τῇ δεκάτῃ ὁγδόῃ αὐτοῦ ὁμιλίᾳ ὑπνήχηθη αὐτῇ¹.

Ἡ δὲ συγγραφὴ αὐτῆ σώζεται μέχρις ἡμῶν 2. Τὸ δὲ παράδοξον περιεχόμενον αὐτῆς δεικνύει ὅτι εἶνε καθαρῶς ποιητικὸν πλάσμα, ἐπειδὴ ἄλλως δὲν θὰ ἠδύνατο ὁ Κυπριανός, ἂν καθόλου ἔχρησέ ποτε θὰ ὑπῆρξεν ἱστορικὸν πρόσωπον, ἢ δὲν θὰ ἠδύνατο ἄλλως τῆς ἀνὴρ οἷοςδὴ ποτε νὰ εἶπῃ περὶ ἑαυτοῦ ὅτι εἶχε σχέσιν κατὰ πρόσωπον ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆν μετὰ θεῶν καὶ δαιμόνων, βοηθεία δὲ τούτων ὑπερενίκα τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως.

Αἱ μελέται καὶ αἱ ὁδοπορίαι τοῦ Κυπριανοῦ

1. Τὸ χωρίον τοῦτο ἐδημοσίευσεν ὁ Cave ἐν τῇ Script. Eccles. hist. litteraria, ἐν Βασιλείᾳ 1741, τόμ. 1, σ. 128, ὅστις ποιεῖται λόγον περὶ αὐτοῦ.

2. Εἶνε τετυπωμένη μετὰ τινος παλαιᾶς ἀξιολογῆ μεταφράσεως ἐν τῇ τῶν Opera S. Cecillii Cypriani Ep. Carthaginiensis et martyris τῆς ἐκδόσεως Baluze, ἐν Παρισίοις, 1726.

ἀνακαλοῦσιν εἰς τὴν μνήμην πολὺ τὰς τοῦ Ἀπολλωνίου τοῦ Τυανεύου, ἐν ᾧ οἱ ἔθνηκοὶ ἠθέλησαν νὰ παραστήσωσι φιλοσοφικὸν ἀντίτυπον τοῦ Χριστοῦ. Χριστιανὸς τις βαθύνους θὰ συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ ἐξεικονίσῃ ἐν τῇ ὑφ' αὐτοῦ ἐπινοηθεῖσῃ μορφῇ τοῦ μάγου Κυπριανοῦ τὴν εἰδωλολατρειαν καὶ δαιμονολατρείαν, τὴν θεωρηγίαν καὶ μαγεῖαν τῶν χρόνων του πρὸς ἀποτροπικισμὸν μὲν τῶν πιστῶν, διὰ δὲ τοὺς ἔθνηκοὺς πρὸς ἀπόδειξιν τῆς μιαιρότητος τῆς ψευδοῦς αὐτῶν θρησκείας. Ἐν τῇ παραδόξῳ ταύτῃ ἐξομολογήσει τοῦ μάγου ἀκούονται τόνοι καὶ παρουσιάζονται μορφὰι καὶ ἐμφανίσεις, ὁποῖας ἀνευρίσκομεν ἐν ταῖς ποιήσεσι τοῦ Δάντου, τοῦ Μίλτωνος καὶ τοῦ Κλοπστάκ.

Τὴν ἑλληνικὴν δ' ἐκείνην συγγραφὴν ἢ ἄλλην τινὰ λίαν ἐμοιάζουσαν αὐτῇ ἔσχεν ὑπ' ὄψιν ἡ Εὐδοκία, ἡ δὲ παραβολὴ τοῦ δευτέρου λόγου τοῦ ἐν ἐξαμέτρῳ γεγραμμένου ποιήματος αὐτῆς πρὸς τὸ κείμενον ἐκείνης θὰ καταστήσῃ φανερὸν ὅτι ὡς τὸ πλεῖστον ἡ ποιήτρια ἔμεινε πιστὴ εἰς τὸ πρωτότυπον. Καὶ ἐνίοτε μὲν λείπουσιν ἐκ τοῦ ποιήματος αὐτῆς εἰκόνες καὶ σχέψεις, περιεχόμεναι ἐν τῇ προκειμένῳ ἡμῖν πεζῇ συγγραφῇ, ἐνίοτε δὲ παράσπει αὐτὴν ἡ ἰδίᾳ ποιητικῇ φαντασίᾳ εἰς σχέψεις καὶ ἀντιλήψεις μὴ εὐρισκομένας ἐν ἐκείνῃ. Ἐνίοτε δ' ἐξεδίασε τοὺς νόμους τοῦ ἐξαμέτρου ἵνα παράσχη περισσότερον πλοῦτον εἰς τὴν ἔκφρασιν αὐτῆς, ἄλλοτε δὲ πάλιν ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ καταφύγῃ εἰς παραφράσεις ἢ ἀνιγματοῦδης ἔννοιαι τοῦ ἐν πεζῷ λόγῳ μυθεύματος, ὅν οὔτε ἐκείνη ἐνόει οὔτε ἡμεῖς δύνασθεα νὰ κατανοήσωμεν!

Καὶ ἄλλο δὲ παράδοξον ποίημα, τὰ Ὀμηροκεντρα, ἐν οἷς περιγράφεται διὰ 2343 γνησίων ὁμηρικῶν στίχων μετ' ἐντέχνου παιδίας ὁ βίος τοῦ Ἰησοῦ, θεωρεῖται ὑπὸ τινῶν ὡς ἔργον τῆς Ἀθηναΐδος, ἐν ᾧ ἄλλοι κριτικοὶ θεωροῦσιν αὐτὸ ὡς ποιηθὲν ὑπὸ τοῦ πατριῶτου Πελαγίου ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ αυτοκράτορος Ζήνωνος².

ΑΓ'

Ἀθηναῖς ἡ ἐξ Ἀθηνῶν θυγάτηρ τοῦ φιλοσόφου, Εὐδοκία ἡ αυτοκράτειρα τοῦ Βυζαντίου ἀπέθανεν ἐν τῇ Ἰερουσαλήμ. Ἐν τῇ κλίνῃ τοῦ θανάτου ὠμολόγησεν ὅτι ὑπῆρξεν ἀθῶα τοῦ ὀλέθρου τοῦ

1. Ὁ Bandini ἀνεκάλυψε τὰ δύο βιβλία τοῦ ποιήματος τῆς Εὐδοκίας ἐν τῇ μεδικεῖ βιβλιοθήκῃ καὶ ἐδημοσίευσεν αὐτὰ ὡς ἀνεκτίμητον κειμήλιον μετ' ἀξιολόγου λατινικῆς μεταφράσεως εἰς ἐξαμέτρους ὑπὸ τὸν τίτλον *Graecae ecclesiae vetera fragmenta* τόμ. Α' σ. 130 κ. ε. Καὶ ὁ μὲν πρῶτος λόγος εἶνε ἀκέφαλος, ὁ δὲ δευτέρος κολοβός.

2. Fabricius, *Bibl. Graeca* β. βλ. II. 357 κ. ε. Ἀναφέρει δ' οὗτος τοῦ Ἰωάννου Τζέτζη τὰς Χιλιάδας Χ, ἴσθ 306, ὅστις διαβεβαίωσεν ὅτι ἀνέγνωσε τὰ Ὀμηροκεντρα τῆς Εὐδοκίας, ἀποδεικνύει δὲ τὴν πλάνην τοῦ Ζωνάρᾳ (II, 35) δισχυρίζομένου, ὅτι ἡ Εὐδοκία συνέχισε τὸ ἔργον τοῦ Πατριῶτου Πελαγίου. ἴδ. καὶ Ch. Wolf, *Catalogus foeminarum oclius illustrium* ἐν λ. Εὐδοκία.

Παυλίνου. Ἐτάφη δ' ἐν τῇ ὑπ' αὐτῆς κτισθεῖσῃ ἐκκλησίᾳ τοῦ πρώτου μάρτυρος Στεφάνου. Τὸ δ' ἔτος τοῦ θανάτου αὐτῆς δὲν εἶνε ὅλως βέβαιον, ἀλλὰ κατὰ μερίστην πιθανότητα τὸ 460³. Κατὰ δὲ τοὺς λόγους Βυζαντίου τινὸς συγγραφέως εἶχεν ἡλικίαν ἐτῶν ἐξήκοντα καὶ ἑπτὰ, τοῦθ' ὅπερ εἶνε ὅλως ἀμφίβολον².

Εἰς τὸν ἐρημικὸν αὐτῆς τάφον ἦλθεν ἡ ἐγγονὴ ἵνα θρηνηθῇ τὴν ἰδίαν αὐτῆς τύχην, πιθανῶς δ' ἐπεσκέφη αὐτὸν καὶ ἡ θυγάτηρ τῆς. Ὁ Βυζαντίνος αυτοκράτωρ Λέων εἶχε τέλος ἐπιτύχει τῷ 462 παρὰ τοῦ βασιλέως Γενσερίχου τὴν ἀπόλυσιν τῶν ἐπιφανῶν αἰχμαλώτων, ἐξακουμένης τῆς ἡγεμονοπαίδος Εὐδοκίας, ἥτις εἶχε συζευχθῆ μετὰ τοῦ Οὐνσερίχου καὶ ἔλειπεν ἐν Καρχηδόνι. Ἡ δ' Εὐδοκία ἡ χήρα τοῦ Βαλεντινιανοῦ ἔσπευσε μετὰ τῆς δευτέρας αὐτῆς θυγατρὸς Πλακιδίας εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ταύτην δὲ συνέξευξεν αὐτόθι μετὰ τοῦ εὐγενοῦς Ρωμαίου Ὀλυβρίου, ὅστις εἶχε μωσιτεύσει παρὰ τῷ Γενσερίχῳ ὑπὲρ τῆς ἀπολυτρώσεως τῶν αἰχμαλώτων. Εἶχε δ' οὗτος κατορθώσει ἐκ τῶν προτέρων νὰ πείσῃ τὸν αυτοκράτορα Λέοντα ἵνα συγκατανεύσῃ, ὥστε νὰ δοθῇ εἰς τὸν βασιλέα τῶν Βυζαντινῶν ὡς λύτρον τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς ἡγεμονοπαίδος καὶ τῆς μητρὸς αὐτῆς ἡ προῖξ ἢ ἀνήκουσα εἰς τὴν πρεσβυτέραν τῶν θυγατέρων τῆς Εὐδοκίας. Πράγματι δὲ αἱ κτήσεις Βαλεντινιανοῦ τοῦ Γ' ἐν τῇ Δύσει καὶ τῇ Ἀνατολῇ κατεγράφθησαν ἐν κτηματολογίῳ μεθ' οὗ συνεπέμφθησαν εἰς Καρχηδὸνα κειμήλια καὶ κοσμήματα καὶ οἰκιακὰ σκεύη⁴.

Ἡ δὲ πρεσβυτέρα αὐτῆς θυγάτηρ Εὐδοκία συνέζησε δεκαεὶς ὄλα ἔτη μετὰ τοῦ ἡγεμονοπαίδος Οὐνσερίχου ἐν Καρχηδόνι, ἔπειτα δὲ κατώρθωσε καὶ αὐτὴ ἐν ἔτει 471 νὰ ἐκφύγῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐκεῖθεν δ' ἀπῆλθεν ἐπὶ προσκυνήσει εἰς τὴν Ἰερουσαλήμ, ἐνθα καὶ ἀπέθανε μετὰ βραχύ. Ἡ δὲ δευτέρα αὐτῆς Εὐδοκία ἐτάφη παρὰ

1. Πασχάλιον Χρονικὸν I, 585. Κεδρηγὸς I, 590.

2. Clinton II, 136, ὅστις στηρίζεται εἰς τὴν ἐν τῷ Βίῳ τοῦ ἁγ. Εὐθυμίου ἀναγερομένην χρονολογίαν (20 Ὀκτωβρίου 460) καὶ εἰς τὸν Ν: κ η φ ὀ ρ ο ν, ὅστις τὸν θάνατον τῆς Εὐδοκίας ἀναγράφει ὡς συμβάντα τὸ τέταρτον ἔτος τοῦ αυτοκράτορος Λέοντος, ὅπερ ὁμοῦς ἔρηξτο τῇ 7 Φεβρουαρίου τοῦ 460. Καὶ ὁ Tillemont δ' ἀποδέχεται τοῦτο τὸ ἔτος. Ὁ Κεδρηγὸς (I, 607) ἀναγράφει τὸν θάνατον αὐτῆς ὡς συμβάντα τὸ πέμπτον ἔτος τῆς ἀρχῆς τοῦ αυτοκράτορος Μαρριανοῦ.

3. Ν: κ η φ ὀ ρ ο ς XIV, κ. 50. Κατ' αὐτὸν ἡ Ἀθηναῖς εἶχεν ἡλικίαν ἐτῶν εἴκοσιν ὅτε συνεζεύχθη μετὰ τοῦ Θεοδοσίου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ στέφιδος ἐγένετο τῷ 421, ἡ Εὐδοκία θὰ εἶχε τῷ 460 ἡλικίαν μόνον 59 ἐτῶν. Ἡ σύγχυσις τοῦ Νικηφόρου εἶνε οὕτω μεγάλη, ὥστε παρουσιάζει τὴν Πουλχερίαν ζῶσαν καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ρώμης ὑπὸ τοῦ Γενσερίχου.

4. Ὁ Thierry, *Derniers temps de l'Empire d'Occident*. Paris. 1860, σ. 84 κ. ε. ἀναφέρει τὰ σχετικὰ χωρία τοῦ Πρίσκου, Προκοπίου, Εὐαγρίου καὶ ἄλλων ἱστοριογράφων.

τὴν μάμμην Ἀθηναίδα. Τῷ δὲ συζύγῳ αὐτῆς Οὐνερῖχῳ εἶχε γεννήσει τὸν Ἰλδερῖχον, ὅστις διετέλλε τῆς Ἀθηναϊκῆς ἔξῃ ἐπὶ μακρὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐνθα προσέλαβεν ἑλληνικὰς συμπαιθείας καὶ ἔλιμα. Ὁ δ' ἐξάδελφος αὐτοῦ Γελίμερος ἐδίωξεν αὐτὸν ἐκ τοῦ ἐν Καρχηδόνι βασιλικοῦ θρόνου καὶ ἀπέκτισεν αὐτὸν ἐν ἔτει 533. Τοῦτο δὲ προὐκάλεσε τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Βυζαντινοῦ αυτοκράτορος καὶ τὴν καταστροφὴν τοῦ κράτους τῶν Βυνηδῶν. Αἱ θυγατέρες τοῦ Ἰλδερῖχου, ἡγεμονόπαιδος τῶν Βυνηδῶν, ἤχθησαν ἐν ἔτει 534 ὑπὸ τοῦ Βελισαρίου ἐκ Καρχηδόνος εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ἐγένοντο δεκατὶ ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Ἰουστινιανοῦ μετὰ τιμῆς ὡς ἀπόγονοι δύο Ῥωμαίων αυτοκρατόρων, τοῦ Θεοδοσίου Β' καὶ Βαλεντινιανοῦ τοῦ Γ'.

Ἡ δὲ δευτέρα ἐγγονὴ τῆς Ἀθηναϊκῆς, ἡ μετὰ τοῦ Οὐνερῖου συζευθεῖσα ἡγεμονόπαις Πλακιδία, εἶχε τὴν τύχην νὰ ἐπιστρέψῃ ὡς αυτοκράτειρα εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ παλάτιον τῶν καισάρων, τὸ αὐτὸ ἐξ οὗ μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῆς καὶ ἀδελφῆς εἶχεν ἀπαχθῆ εἰς τὴν βυνηδικὴν αἰχμαλωσίαν. Εἶχε δ' ἀκολούθησει αὐτὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς Ὀλύβριον, ὃν ὁ πανίσχυρος Ῥικίμερος μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀνθεμίου ἀνεκέρυξεν αυτοκράτορα τῶν Ῥωμαίων ἐν ἔτει 472. Ἀλλὰ μετὰ μόνους ἐπτά μῆνας διοικήσεως ὁ Ὀλύβριος ἠρπάγη ὑπὸ πурετοῦ. Ἡ δὲ σύζυγος αὐτοῦ Πλακιδία ἐπὶνῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Καὶ περὶ αὐτῆς δὲ λέγεται ὅτι ἀπέθλη ἐν τῇ Ἰερουσαλὴμ, ὅτι ἔζησεν αὐτῇ μακρὸν χρόνον καὶ τέλος ἀπέθανεν ἐν Οὐνερῶνι ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ μεγάλου τῶν Γότθων βασιλέως Θεοδώριχου, ἀποπνεύσασα εἰτα μύρον ἀγιότητος· ἀλλὰ περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Παμβινίου ἀναφερθεῖσας ταύτης εἰδήσεως οὐδεμίαν ἔχομεν μαρτυρίαν ἀσθεντικὴν².

Τοιαῦται ὑπῆρξαν αἱ περιπέτειαι τοῦ βίου τῆς Ἀθηναϊκῆς καὶ τῶν γόνων αὐτῆς. Καθίστανται δὲ ἰδίως ἀξιωματικῶν ἐνεκα τῆς περιπλοκῆς αὐτῶν μετὰ τοῦ θνήσκοντος Ἑλληνισμοῦ καὶ τοῦ παρακμάζοντος Ῥωμαϊκοῦ κράτους. Ἀλλὰ δυστυχῶς ἡ εἰκὼν τῆς περιώνυμου Ἀθηναϊκῆς περιήλθεν εἰς ἡμᾶς λίαν ἀσφῆς ὡς βυζαντικὸν μουσεικὸν ἡμαυρωμένον ὑπὸ τοῦ χρόνου, ἐξ οὗ ἐξέπεσον πολλαὶ λαμπραὶ ψηφίδες.

1. Θεοφάνης I, 183. Νικηφόρος XIV, κ. 12.

2. Du Cange Famil. Byzant. σ. 74. Εἰς τὸν Ὀλύβριον ἐγέννησεν ἡ Πλακιδία τὴν Ἰουλίαν Ἀνικίαν ἣτις συνεζεύχθη μετὰ τοῦ Ἀρεσβίνδου, ἐγγόνου τοῦ ἐκ τοῦ κατὰ Περσῶν πολέμου γνωστοῦ στρατηγῆ (Παρχάλιον Χρονικὸν I, 594). Πρὸ τούτου δὲ προέτεινεν αὐτὴν ὁ αυτοκράτορ Ζήνων ὡς σύζυγον εἰς τὸν βασιλέα τῶν Γότθων Θεοδώριχον. Τῆς δὲ Ἰουλίας υἱὸς ὑπῆρξεν Ὀλύβριος ὁ νεώτερος. Ἰδ. Clinton, Fasti Romani τόμ. Β' σ. 127. Περὶ τοῦ θανάτου τῆς ὁσίας Πλακιδίας καὶ τῆς ἐν Οὐνερῶνι ταφῆς αὐτῆς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἀγ. Στεφάνου ἴδ. τὸν Onuphrius Panvinius, Antiq. Veronens. IV, κ. 19.

ΥΓΙΕΙΝΗ

Περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς εἰσαγωγῆς ζωογόνου ἀέρος εἰς τὸ αἷμα. Περὶ τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος καὶ τῆς αἰματώσεως.

(Cruveilhier, Hygiène générale).

Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἔρχεται ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὰ δύο ἐξῆς ζητήματα· Τί ἐστὶν ἀήρ; Ὑποποιοὺς ὄρους εἶρε ζωογόνος;—Καὶ πρῶτον τί ἐστὶν ἀήρ καὶ ποῖα ἡ σύνθεσις αὐτοῦ;

Ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ, ἐν ᾧ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ ἀντλοῦσιν ἐν τῶν οὐρανῶν τῆς ζωῆς στοιχείων, εἶνε ῥυστὸν ἐλασικὸν, διαφανὲς καὶ βαρὺ, τὸ ὁποῖον περιβάλλει τὴν γῆνιν σφαιρὰν καὶ καλύπτει αὐτὴν διὰ στρώματος 15 ἕως 16 λευγῶν πάχους.

Ὁ ἀήρ θεωρηθεὶς ὡς σῶμα ἀπλοῦν κατὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα δηλ. ἐπὶ πλέον τῶν 20 ἑκατονταετηρίδων, εἶνε πράγματι σύνθετος, ἡ δὲ νεωτέρα ἐπιστήμη ἐμφορομένη ὑπὸ πνεύματος νέου, πρὸ πολλοῦ ἀπέδειξεν ὅτι σύγκριται ἐξ 21 μερῶν ὀξυγόνου καὶ 79 ἀζώτου, καὶ ὅτι ἐμπεριέχει πρὸς τούτους μικρὰν ποσότητα ἀνθρακικοῦ ὀξέος, ἥτοι περὶ τοὺς 4 ἐπὶ 10,000.

Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη τῆς συνθέσεως τοῦ ἀέρος διερώτισε τὰ φαινόμενα τῆς ἀναπνοῆς.

Ἔως τότε ἐνομιζέτο, ὅτι ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ ἀέρος εἰς τοὺς πνεύμονας εἶχεν ἀποτέλεσμα νὰ δροσίσῃ καὶ νὰ μετριάζῃ διὰ τῆς φυσικῆς αὐτοῦ ὑγρασίας τὴν θερμότητα τοῦ αἵματος, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀνακάλυψος τοῦ Lavoisier ἐγένετο κάλλιον γνωστὴ ἡ φύσις τοῦ φαινομένου τούτου, μετ' οὗ πολὺ δὲ ἐβεβαιώθη ὅτι ὁ εἰς τοὺς πνεύμονας εἰσερχόμενος ἀήρ καταλείπει εἰς τὸ αἷμα, οὗ τὰ ἀγγεῖα καλύπτουσι τὰς θαυμασίας τοῦ ὄργανου τούτου κυψέλας, μέρος τοῦ ἐν αὐτῷ περιεχομένου ὀξυγόνου, τὸ ὁποῖον συνδυάζεται μετὰ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος τοῦ αἵματος, καὶ ὅτι τὸ αἷμα καταλείπει καθ' ἑκάστην ἐκπνοὴν ποσότητά τινα τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος τοῦ προσερχομένου ἐκ τοῦ συνδυασμοῦ τούτου ἢ τῆς καύσεως.

Ὁ ἀπορρόφησις αὕτη τοῦ ὀξυγόνου ὑπὸ τοῦ αἵματος ἥτις ἄμεσον ἀποτέλεσμα ἔχει νὰ μεταβάλλῃ τὸ φλεβικὸν αἷμα εἰς ἀρτηρικὸν, ἥτοι τὸ μέλαν αἷμα τὸ μὴ ἐπιτήθειον τῇ ζωῇ εἰς αἷμα ἐρυθρὸν καὶ θρεπτικόν, εἶναι τοσοῦτον ἀναγκαῖα, ὥστε ἀπὸ στερομένου ὀξυγόνου ταχέως ἐπιφέρει τὸν θάνατον εἰς πάντα τὰ ἀναπνεύοντα ὄντα.

Πᾶν ζῶον τιθέμενον ὑπὸ τὴν πνευματικὴν ἀντλίαν ἀποθνήσκει μετ' ὀλίγον, ὁ δὲ θάνατος αὐτοῦ εἶναι τοσοῦτῳ ταχύτερος, ὅσῳ ἡ ἀναπνοὴ αὐτοῦ εἶναι συχνοτέρα. Τὸ πτηνὸν ἀποθνήσκει ἐν αὐτῇ μετ' ὀλίγα δευτερόλεπτα, ὁ βῆταρχος μετὰ πολλὰς ὥρας.

Περὶ τοῦ ζωογόνου ἀέρος καὶ τῆς εἰς τὴν ἀναπνοὴν ἀναγκαίας ποσότητος αὐτοῦ.

Γνωστῆς οὐσης τῆς συνθέσεως τοῦ ἀέρος καὶ τοῦ